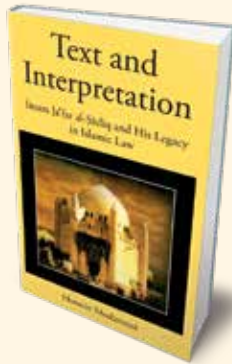

Text and Interpretation: Imam Ja'far al-Šādiq and His Legacy in Islamic Law

انتشارات دانشگاه هاروارد در تابستان ۲۰۲۲ میلادی اثری را با عنوان «متن و تفسیر...» به قلم سید حسین مدرسی طباطبایی منتشر کرد که جزو معدود تک‌نگاری‌ها درباره امامان شیعه در محافل آکادمیک غرب است و می‌کوشد ماهیت و ویژگی‌های اصلی اندیشه‌های فقهی امام جعفر صادق (ع) را بررسی کند. در دوران خلافت امویان (۴۱ تا ۱۳۲ قمری) گرایش‌های گوناگونی در زمینه تفسیر و استدلال فقهی در حجاز و عراق سربرآورد. نسلی از فقیهان نیز به کمک حلقه شاگردان خود به مناظره و مباحثه با طرفداران مواضع رقیب می‌پرداختند و همین مباحثات رفته‌رفته به شاخصه فکری و بعدها به مکتب‌های فقهی محلی تبدیل شد که برخی از این مکتب‌های بومی توانستند پیروانی بیرون از خاستگاه خود یافته و به دیگر بخش‌های جهان اسلام گسترش یابند و معمولاً به نام فقهی برجسته در دوران نخستین اسلام شناخته شدند که پایه‌گذار آن مکتب به شمار می‌رفت. این مکتب‌ها، کمک‌های شایانی به جامعه نوپای مسلمان در شکل‌گیری نظرات فقهی کردند و اندک مکاتبی که از کوران حوادث زمانه گذر کردند، توانستند جوامعی بزرگ از پیروان خود بسازند که تا دوران حاضر به طرز تفکر فقهی مسلمانان شکل داده است.

مکتبی که در پژوهش حاضر بر آن تأکید شده، در اواخر دوره خلافت امویان پدید آمده و به امام ابو عبد الله جعفر بن محمد الصادق (ع) امام شیعیان و فقیه مورد احترام اهل مدینه تعلق داشت. او به اعتراف فقیهان معاصرش یکی از شخصیت‌های قابل احترام خاندان پیامبر به شمار می‌رفت و از زمان حیاتش، مکتبی که پایه گذاشت به مکتب جعفری معروف بود و پیروانش جعفری خوانده می‌شدند. این مکتب در طول زمان مانند دیگر مکاتب فقهی اسلامی، چنان تثبیت شد که دارای نظریه فقهی خاص خود و روش‌های استدلالی متمایز از دیگران است. به باور مدرسی طباطبایی این مکتب مظهر سنت زنده‌ای است که سیزده قرن استمرار یافته و هم‌اکنون بیش از دویست میلیون پیرو در سراسر جهان دارد و میراث آن در هزاران کتاب نگهداری می‌شود که فهرست بلندبالایی از نظریات متفکران اصیل فقهی را به ویژه در دو حوزه تفسیر متون فقهی و قراردادها دراست و امروزه چنان گسترش یافته که در مقایسه با همتایانش در سنت‌های فقهی اسلامی یگانه است. ▶

- نویسنده: حسین مدرسی طباطبایی
- مترجم: ندارد
- انتشارات: Harvard University Press
- سال نشر: ۲۰۲۲ م
- تعداد صفحات: ۴۰۵

The earliest writings on the life of Muhammad

انتشارات «Gerlach Press» در ماه‌های پیش روائی را با عنوان «The earliest writings on the life of muhammad» و به قلم آندریاس گورکه و گرگور شولر منتشر خواهد کرد که دارای رویکرد متفاوت از جریان موسوم به تجدیدنظرطلبان بوده و منابع نخستین اسلامی در زمینه تاریخ، حدیث و سیره پیامبر (ص) را یکسره ساختگی نمی‌داند. در معرفی کتاب چنین آمده است که بخش اصلی اثر شامل گردآوری و ارزیابی مجموعه روایاتی مربوط به زندگی پیامبر است که منسوب به عروه بن الزبیر (حدود ۶۴۳ الی حدود ۷۱۲) می‌باشند. عروه یکی از تابعان و محدثان مدینه و همچنین از فقیهان مشهور آن دیار بود که روایاتش درباره پیامبر اسلام (ص) هسته اولیه کتاب‌های سیره و مغازی را تشکیل داد و این روایات بعداً توسط واقدی و ابن اسحاق نقل شده است. از منظر نویسندگان این اثر، صحت بخش قابل توجهی از این روایات مسلم است، زیرا آنها توسط دو یا چند نفر از روایان عروه، به طور مستقل از یکدیگر نقل شده‌اند. بنابراین، چنین گزارشی‌هایی قدیم‌ترین گزارش‌های معتبر مسلمانان درباره پیامبر (ص) هستند. نویسندگان بر این باور هستند که گزارش‌های عروه به درستی ویژگی‌های اساسی وقایع تاریخی توصیف شده را منعکس می‌کنند. یکی از نکات قابل توجه این کتاب، توجه به برخی منابع هم‌زمان با پیامبر (ص) است که مدتی پیش از نگارش منابع اسلامی نوشته شده‌اند. برای نمونه نویسندگان معتقدند که پیش از روایات عروه، گزارشی در یک منبع مسیحی منسوب به سبتوس (نوشته حدود ۶۶۰م) درباره پیامبر اسلام (ص) وجود دارد که این امر و سایر شواهد بیرونی تا حدی با منابع اسلامی موافق هستند و گاه دیدگاه‌های جدیدی درباره زندگی پیامبر (ص) ارائه می‌کنند. اما در این بین تناقضاتی نیز وجود دارد که نویسندگان نشان داده‌اند در چنین مواردی روایات «عروه» ارجحیت دارد. به باور نویسندگان، ایده مطرح شده در کتاب جنجالی «هاجریس» نوشته پاتریشیا کرون و مایکل کوک مبنی بر ارائه روایتی جایگزین از سرچشمه‌های اسلام و این ادعا که محمد (ص) جامعه‌ای متشکل از اعراب و یهودیان را تأسیس کرد که سپس قصد فتح فلسطین کردند به وضوح بر خوانشی نادرست از منابعی مانند همین نوشته سبتوس استوار است. ▶

- نویسنده: آندریاس گورکه و گرگور شولر
- مترجم: ندارد
- انتشارات: Gerlach Press
- سال انتشار: ۲۰۲۳ م
- تعداد صفحات: ۳۰۰